

הנדל אברהם (תרנ"ד-תשל"ז; 1894-1973)

ר' אברהם הנדל נולד בסוקולוב בשנת תרנ"ד (1894). הוא היה חסיד סוקולוב ומקורב לאדמו"רי גור. עוד בצעירותו נודע כתלמיד חכם, חריף ובעל כשרונות. הוא עבר לורשה שם הפך במהרה לתעשיין אמיד, ובבעלותו היה בית חרושת לעיבוד עורות וליצור נעליים. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, השתלטו הגרמנים על בית החרושת של ר' הנדל ומינו את שולץ כמנהלו. אך בפועל המשיך אברהם הנדל בתפעול המקום. בתקופת הגירוש הגדול, סיפק המפעל שהוחשב כשופ גרמני מקלט לפעילי ציבור רבים ובהם גם מנהיגים דתיים. הוא כונה "סדנת האדמו"רים" והרבנים ששהו בו המשיכו בשינון ולימוד תורה גם במהלך עבודתם. ר' אברהם הנדל שהה בגטו ורשה עד לחיסולו, אז ברח לצד הארי של העיר והסתתר עד קיץ תש"ד (אוגוסט 1944), מועד פרוץ המרד הפולני. בעקבות המרד הפולני נתפס ונשלח לדכאו, שם הזדהה ככומר וחי תחת חזות זו עד לשחרור. עם סיום המלחמה עזר ר' הנדל לניצולים ובהמשך עלה לארץ ישראל.

מתוך: שבר בת עמי, פרקים בתולדות היהדות הדתית בתקופת השואה, יד ושם, ירושלים